

Expunere de motive

Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, reglementat prin Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, republicată, a fost conceput ca mecanism flexibil pentru acoperirea cheltuielilor urgente și neprevăzute în cadrul bugetului de stat. Analiza modului de utilizare a fondului arată că, în practică, acesta a fost utilizat în mod repetat pentru finanțarea unor cheltuieli previzibile sau a unor programe deja incluse în bugetul anual aprobat de Parlament, contrar scopului pentru care a fost instituit și spiritului legii.

Controlul parlamentar asupra Fondului de rezervă bugetară se exercită în prezent exclusiv la momentul aprobării bugetului anual, prin stabilirea unui plafon global, fără existența unor mecanisme legale de control parlamentar ulterior asupra alocărilor concrete realizate în cursul execuției bugetare, situație care a generat un nivel redus de transparență, un risc sporit de utilizare discreționară a fondurilor publice și o diminuare a încrederii contribuabililor în modul de gestionare a banului public.

În prezent, Guvernul poate dispune alocări din Fondul de rezervă bugetară pentru situații neprevăzute, altele decât cele acoperite de Fondul de intervenție, fără existența unui mecanism de raportare detaliată către Parlament. Totodată, Fondul de intervenție la dispoziția Guvernului poate fi majorat prin transferuri din Fondul de rezervă bugetară, în lipsa unor proceduri clare de aprobare parlamentară și a unei justificări detaliate privind necesitatea acestor transferuri.

De asemenea, alocările cu caracter de urgență, inclusiv în situații precum calamități naturale sau epidemii, pot fi realizate prin decizii guvernamentale fără o procedură formală de informare și control parlamentar ulterior, iar alocările de fonduri publice către alte state sau entități externe pot fi dispuse fără implicarea directă a Parlamentului.

Banii publici trebuie utilizați cu responsabilitate și în interesul cetățenilor, în cadrul unor reguli clare, previzibile și supuse unui control democratic efectiv.

Prezenta inițiativă legislativă urmărește menținerea posibilității Guvernului de a interveni rapid în situații neprevăzute sau de urgență, inclusiv prin alocări imediate din Fondul de rezervă bugetară, cu introducerea obligației transmiterii către Parlament, într-un termen determinat, a unui raport detaliat privind sumele alocate, destinația acestora, beneficiarii și justificarea caracterului urgent, în vederea informării și exercitării controlului parlamentar ulterior.

Totodată, se instituie reguli clare privind utilizarea Fondului de rezervă bugetară exclusiv pentru cheltuieli urgente și neprevăzute, cu interdicția expresă a finanțării cheltuielilor permanente sau a programelor și proiectelor deja incluse în bugetul anual aprobat de Parlament, în scopul protejării deciziei bugetare și al consolidării disciplinei financiare.

Inițiativa clarifică raportul dintre Fondul de rezervă bugetară și Fondul de intervenție la dispoziția Guvernului, menținând rolul distinct al acestuia din urmă în gestionarea calamităților naturale și a situațiilor de urgență, precum și instituind obligația aprobării parlamentare și a justificării motivate pentru transferurile de sume între cele două fonduri.

ROMANIA

De asemenea, se instituie obligativitatea aprobării parlamentare pentru orice alocare de fonduri publice către alte state sau entități externe, asigurând legitimitatea democratică și un control efectiv asupra utilizării resurselor financiare ale statului.

În vederea creșterii transparenței și a posibilității exercitării controlului civic și instituțional, toate alocările aprobate vor fi publicate într-o secțiune dedicată pe site-ul Ministerului Finanțelor, cu indicarea sumei, destinației, beneficiarului și temeiului legal.

Efecte financiare și sociale:

a) Consolidarea controlului parlamentar asupra Fondului de rezervă bugetară nu afectează capacitatea Guvernului de a interveni rapid în situații neprevăzute, ci introduce reguli clare de transparență și control democratic asupra utilizării fondurilor publice.

b) Raportarea detaliată și publicarea online a alocărilor permit monitorizarea utilizării fondurilor de către public și instituțiile de control, contribuind la reducerea riscului de cheltuieli nejustificate și la creșterea responsabilității în gestionarea banului public.

c) Interzicerea utilizării Fondului de rezervă bugetară pentru cheltuieli previzibile sau pentru programe și proiecte incluse în bugetul anual aprobat de Parlament protejează bugetul de stat și asigură utilizarea fondului exclusiv pentru situații cu adevărat neprevăzute.

d) Prezenta inițiativă legislativă nu aduce atingere regimului juridic al Fondului de intervenție la dispoziția Guvernului, destinat exclusiv gestionării calamităților naturale și situațiilor de urgență, Guvernul păstrând posibilitatea de a aloca imediat sume din acest fond, potrivit legii, cu respectarea mecanismelor de informare și control prevăzute.

Modificările propuse nu generează costuri suplimentare semnificative, ci vizează optimizarea utilizării fondurilor existente. Acestea contribuie la consolidarea disciplinei bugetare, la diminuarea riscului de abuz și de alocări discreționare și la creșterea eficienței alocării resurselor publice. Cheltuielile administrative minore aferente raportării și publicării sunt pe deplin justificate de beneficiile rezultate din transparență și control parlamentar.

Prin aceste modificări, legea urmărește restabilirea rolului constituțional al Parlamentului în materia finanțelor publice, asigurarea transparenței și responsabilității în utilizarea fondurilor publice, creșterea încrederii contribuabililor în modul de gestionare a resurselor bugetare și garantarea legitimității democratice a alocărilor de fonduri publice, inclusiv în cazul celor externe. Astfel, se asigură că resursele financiare ale statului sunt administrate legal, responsabil și în beneficiul direct al cetățenilor.

Deputat Raisa Enachi /

Senator Cristian Bem /